

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI. Saziv
Prolećna sesija

Komisija za spoljne poslove, dijasporu i strateške
Sednica br. 48
Priština, 18.06.2019, 11:00
Zgrada Skupštine, sala C-405

Z a p i s n i k
sa javne rasprave o Nacrtu zakona br. 06/L-148 o dijaspori

Učestvovali su: Vjosa Osmani-Sadriu, Time Kadrijaj, Danush Ademi, Glauk Konjufca, Elmi Reçica, Zafir Berisha i poslanici iz ostalih komisija: Korab Sejdiu i Ismajl Kurteshi.

Odsutni: Fitore Pacolli, Dukagjin Gorani, Doruntinë Maloku-Kastrati, Evgjëni Thaçi- Dragusha i Srđan Mitrović.

Ostali učesnici: Agron Gashi, ZKM-ZL; Behar Isma, Ejup Kamberi, Shyhrete Gosalci, Burim Krasniqi, Qëndresa Fazliu, MDIS; Liza Gashi, Germin; Dijamant Zeqiri, diaspora - Bajern; Blerta Aliu, KDI; Xhevat Isufi, nastavnik u Švedsku; Agonis Thaqi, Vjeshtore Zeqiri, D+; Marigona Berisha, PG-LDK i medije.

Osoblje za podršku Komisiji: Minire Hasani

Predsedavala je: Vjosa Osmani-Sadriu, predsednica Komisije.

Predsednica - na početku je informisala prisutne da je ovaj N/z u načelu usvojen dana 30.05.2019. god. Pitanja koja se trebaju tretirati u ovoj diskusiji, diskutirane su i u Komisiji a to su: Funkcionisanje kulturnih centara; podrška nastavi i unapređenju maternog jezika u dijaspori; komuniciranje sa dijasporom – specifičnije potreba za poseban tv program za dijasporu.

Ejup Kamberi – je rekao da je motiv donošenja novog zakona je bio nejasan status kulturnih centara kao i restrukturiranje prethodnog zakona u vezi procesa ekonomskog razvoja zemlje i razne koordinacije u procesu organizovanja dopunske nastave za dijasporu.

Time Kadrijaj – tokom rasprava o ovom N/z učestvovali su i podneli zahteve predstavnici dijaspore i da ćemo ozbiljno raditi da donosimo zakon u kom će biti implementovani i inkorporisani zahtevi dijaspore.

Xhevat Isufi – je rekao da je nastavnik dopunske nastave u Švedsku u gradu Egelholm gde ima 160 učenika. On je rekao da formiranje Ministarstva za dijasporu je vraćeno

dostojanstvo iseljeništvu jer je učinjeno mnogo organizovanja sa njima. Što se N/z tiče on je rekao da ga veseli činjenica da se predviđaju i finansije za dopunsku nastavu na albanskom jeziku ali i mogućnost televizije za dijasporu, gde će se reflektirati aktivnosti celokupnog iseljništva.

Liza Gashi – iz nevladine organizacije „Germin“ koja za svoj glavni fokus ima albansku dijasporu, iznela je svoje komentare i sugestije u vezi ovog Nacrta zakona, koje će poslati i pismeno.

Glauk Konjufca – u vezi očuvanja kulture i jezika, rekao je da će predložiti amandman kojim će troškove obrazovanja u dijaspori snositi država Kosova, u zemljama gde se ne finansira obrazovanje u dijaspori.

Korab Sejdiu - je naglasio da stvar opštih izbora iz dijaspore je adresirano onoliko koliko je bilo moguće u Komisiji za zakonodavstvo...

Elmi Reçica – naglasio je da pitanje organizovanja dijaspore kao albanske zajednice, s obzirom da takvo organizovanje ima mogućnost uticaja i u zemlji domaćina ali u ostalim zemljama. Nešto tako za sada je nemoguće zbog velikih implikacija.

Zafir Berisha – je rekao da je pravično političko zastupanje je pravo i dijaspore koje aktuelno nije moguće, ali ono što treba biti primarno za nas je da naši ljudi u dijaspori mogu da glasaju i da biraju one za koje misle da zastupaju i njihove interese.

Danush Ademi – je rekao da pripadnici aškanlijske zajednice, preko 150 hiljada, koji su u dijaspori uče i govore albanski jezik.

Predsednica – je informisala prisutne da je Komisiji upućeno nekoliko komentara shodno kojih određeni članovi moraju se pozvati na Zakonu o upotrebi zvaničnih jezika na Kosovu.

Dijamant Zeqiri – iseljenik u Bavarnu, pitao je o polisama osiguranja, jer kao što je naglasio da imaju prepreka i dugih čekanja u Merdare, tokom dolaska u zavičajju. On je isto tako pitao da li će biti olakšica za nove investitore, s obzirom da je zainteresovan o tome.

Ismail Kurteshi - je rekao da će se založiti da na dnevnom redu u nekoj od sednica Komisije za obrazovanje... uvrstiti pitanje ovog zakona, posebno deo koji se odnosi na organizovanju kulturnih aktivnosti u kulturnim centrima i nastavi na albanskom jeziku što je obaveza dva ministarstva i to: Ministarstva za dijasporu i Ministarstva za obrazovanje...

Time Kadrijaj – je rekla da smo imali parlamentarnu raspravu o polisama osiguranja i pokušali smo da ih ukidamo, ali zbog političkih okolnosti nismo mogli. Iste mogu biti plaćene online kako ne bi stvorile zakašnjenja na putu. Što se uključivanja dijaspore na izborima tiče, nismo imali mogućnost da imamo rezervisano zastupanje jer prvo se mora menjati Ustav, ali stranke mogu imati u izbornom takmičenju i predstavnike dijaspore koji može dobiti podršku.

Ejup Kamberi – prošle godine je Ministarstvo dijaspore izračunala da je iznos troškova za organizovanje dopunske nastave visok i za to je morala biti obustavljena nastava. On je rekao da Ministarstvo je angažirano za rešavanje pitanja organizovanja dopunske nastave. O zelenom kartonu je rekao da to nije pitanje ovog zakona i da će to biti tretirano drugim normativnim aktom. Referirajući se govoru poslanika Ismajl Kurteshi je rekao da Ministarstvo dijaspore sa Ministarstvom obrazovanja... Kosova i Albanije su dostavili knjige albanskog jezika svugde gde je organizovana dopunska nastava.

Shyhrete Gosalci – je rekla da sve školske knjige i lektira od 1 – 9 razred je dostavljena dijaspori kao i jedno izdanje Adem Demaçi .

Xhevat Isufi – je izrazio zahvalnost Ministarstvu dijaspore... i Ministarstvu obrazovanja... za stvaranje povoljnih uslova za održavanje nastave na albanskom jeziku u dijaspori. On je rekao da u zvaničnim web str. ovih ministarstva je objavljeno 19. školskih knjiga evropskog nivoa za učenje maternog jezika u dijaspori. On je zahtevao da se usklađuje zakoni kako bi se omogućilo finansiranje nastave na albanskom jeziku u dijaspori.

Predsednica – svi se slažemo da se finansira dopunska nastava u dijaspori.

Korab Sejdiu – u vezi zelenog kartona je rekao da Ministarstvo dijaspore mora da saraduje sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom spoljnih poslova, kako bi se inicirali pojedinačni bilateralni sporazumi sa ostalim zemljama i da se tretira to pitanje ali i obrazovanje na albanskom jeziku u dijaspori. Te teme su istaknute uvek u njegovim susretima sa dijasporom.

Liza Gashi – razlog izmena i dopuna ovog zakona je činjenica pomešanih nadležnosti između Ministarstva kulture i Ministarstva dijaspore, nadležnosti koje se moraju uskladiti i koordinirati. Značajno je da se garantira dopunska nastava u inozemstvu i da se počne da se razmišlja o stvaranju novih kadrova, s obzirom da je oko 80% nastavnika dopunske nastave u dijaspori pred penzijom. Naredni značajni elemenat u ovom N/z su kulturni centri i mora se dugoročno razmišljati o našim kapacitetima i mogućnostima za unapređivanje tih centara. U vezi zelenog kartona, slažem se sa poslanikom Sejdiu mora se uspostaviti o tome saradnja sa ključnim zemljama kao što su: Nemačka, Švicarska, Austrija, ali i sa ostalim zemljama. Ona je rekla da je značajno da se unosi poseban član u zakonu u vezi povratka naših sugrađana na Kosovu. Što se registra dijaspore tiče, ona je rekla da u istome je oko 350 hiljada kontakata i mišljenje je da se taj registar treba biti na raspolaganju programima za koje zahteva ministarstvo.

Elmi Reçica – izuzetno je značajno da se nadzire sprovođenje ovog zakona, da li se postiže da sa istaknutim dopunama ovaj N/z pretvara u zakon. O povratku dijaspore na Kosovu, imamo Ministarstvo povratka i bilo bi dobrodošao Zakon o povratku dijaspore na Kosovu. On je naglasio da ljudi koji žive u dijaspori trebaju da se uključe u političkom životu zemlje domaćina.

Behar Isma - u vezi zelenog kartona je rekao da bilatelarni sporazumi se ne sklapaju između država nego između osiguravajućih biroa, što je poseban izazov. Ministarstvo dijaspore se trudilo da olakšava ovaj proces ali zbog nemogućnosti ili nespremnosti ostalih biroa to nije realizovano. Statut Međunarodnog biroa osiguranja predviđa da za članstvo u ovoj organizaciji, zemlje moraju biti članice Ujedinjenih Nacija.

Ismajl Kurteshi – je rekao da sa idejama koja su iznošena ovde ali i ostalim idejama može se izraditi zakon koji će služiti našem iseljeništvu. Izuzetno je značajno je pitanje da se ne asimilira druga i treća generacija i da se mora učiniti mnogo više u tom pravcu. On je rekao da se već radi na angažovanju omladine u dijaspori, da je u toku izrada određenih programa, kako bi omladina dijaspore saradivala sa omladinom na Kosovu.

Predsednica - na kraju se rasprave zahvalila učesnicima na primedbama i sugestijama koje su izneli u vezi ovog N/z, koje će biti predate administraciji Komisije ali da će biti i saradnje u toku cele faze amandamentovanja Nacrta zakona.

Celokupne diskusije su u transkriptu.

Sednica je završena u 13:00.

Predsednica Komisije,

Vjosa Osmani-Sadriu

Pripremljeno je od:
Osoblja za podršku Komisiji.